

М. О. Ктігоров

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Подано концепцію формування та розвитку професійних компетентностей майбутніх офіцерів Національної гвардії України в умовах трансформації військової освіти відповідно до стандартів НАТО. Обґрунтовано сутність поняття «професійна компетентність майбутніх офіцерів Національної гвардії України» як цілісної якісної характеристики, що охоплює як особистісні, так і професійні складники.

Визначено наукові підходи, що лягли в основу концепції: системний, компетентнісний, особистісно орієнтований, діяльнісний, середовищний, аксіологічний, інтегративний. Проаналізовано нормативно-правову базу та окреслено практичні засади реалізації концепції. Розглянуто сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх офіцерів Національної гвардії України.

Ключові слова: концепція, майбутні офіцери, НАТО, Національна гвардія України, професійна підготовка.

Постановка проблеми. У сучасних умовах реформування сектору безпеки і оборони України особливого значення набуває питання професійної підготовки майбутнього офіцерського складу, зокрема Національної гвардії України (НГУ). Так, майбутній офіцер НГУ повинен володіти не лише теоретичними знаннями, а й цілим спектром професійних компетентностей, які дають змогу ефективно виконувати завдання з охорони громадського порядку, боротьби з тероризмом, охорони державного кордону, участі в бойових діях тощо.

Підвищення вимог до майбутніх офіцерів НГУ обумовлює необхідність розроблення чіткої концепції формування та розвитку їхніх професійних компетентностей, яка б містила цілісну систему наукових підходів, форм, методів і засобів зазначеної професійної підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою дослідження є положення, ідеї та висновки сучасних українських науковців, що торкаються проблематики формування і розвитку професійних компетентностей майбутніх офіцерів Національної гвардії України, зокрема М. Медведя [20; 21], М. Ктігорова [22; 23], А. Плаксіна [24; 25], Л. Семенова, О. Турського [26], а також нормативно-правова база, яка регулює функціонування системи вищої військової освіти й підготовки фахівців галузі національної безпеки [6, 7].

Метою статті є теоретичне обґрунтування концепції формування та розвитку професійних компетентностей майбутніх офіцерів Національної гвардії України в контексті викликів сьогодення та трансформації системи військової освіти України.

Виклад основного матеріалу. Оскільки ядром окресленого наукового пошуку є саме концепція формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів Національної гвардії України, слід зосередити увагу саме на визначенні сутності поняття «концепція». Так, у контексті проблематики дослідження розглядаємо її як науково обґрунтовану систему поглядів, ідей та принципів, що визначають підходи до формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів НГУ.

Як зазначають М. Семенов та О. Турський, професійну компетентність військовослужбовців слід розуміти як сукупність ключових компетентностей, необхідних для військовослужбовця, які зумовлюють перехід у продуктивно-кваліфікований стан, що дає можливість здійснювати власну професійну діяльність та ефективно виконання військових обов'язків [26].

Наведене вище тлумачення поняття «професійна компетентність військовослужбовців» стало підставою для формування авторського визначення ключового поняття дослідження «професійна компетентність майбутніх офіцерів НГУ». Так, означене поняття трактуємо як якісну характеристику ступеня оволодіння майбутнім офіцером Національної гвардії України професійною діяльністю, що передбачає усвідомлення своїх прагнень до цієї діяльності, уявлень про свою соціальну роль, оцінку своїх особистісних рис та якостей як майбутнього фахівця у галузі національної безпеки, а також співвіднесення результатів оцінки з об'єктивними вимогами

до зазначеної діяльності, регулювання на такій основі свого професійного становлення, зростання, самовдосконалення [22].

Слід зауважити, що окреслена нами концепція формування та розвитку професійних компетентностей майбутніх офіцерів НГУ спирається на такі наукові підходи, як от: *системний* – дає змогу розглядати професійну підготовку офіцера як цілісну, взаємопов'язану систему компонентів (знаннявий, діяльнісний, ціннісний, особистісний, психофізичний); *компетентнісний* – акцентує увагу на формуванні конкретних професійних компетентностей, необхідних для ефективного виконання службово-бойових завдань; *особистісно орієнтований* – враховує індивідуальні особливості, потенціал і цінності майбутнього офіцера; *діяльнісний* – забезпечує формування компетентностей у процесі практичної, командно-штабної, тактичної, ситуативно-модельної діяльності; *середовищний* – орієнтує на створення виховного середовища з чітко визначеними військовими нормами, традиціями, дисципліною; *аксіологічний* – спрямований на формування системи професійно значущих цінностей (відданість присязі, честь офіцера, патріотизм); *інтегративний* – об'єднує в єдину концептуальну рамку наведені вище підходи, які відображають як загальнопедагогічні принципи, так і специфіку військової освіти.

Зазначимо, що концепція формування та розвитку професійних компетентностей майбутніх офіцерів НГУ також ґрунтується не тільки на комплексі наукових підходів, але й на правових та практичних засадах з урахуванням міжнародного й бойового досвіду.

Так, до законодавчої і нормативної бази віднесемо таке (табл. 1).

Що стосується практичних засад концепції формування та розвитку професійних компетентностей майбутніх офіцерів НГУ, то вона уможлиблюється через: аналітику досвіду АТО / ООС / повномасштабної війни та теренах України 2022–2025 рр.; тактику й методику дій в умовах гібридної війни; інтеграцію бойового досвіду в навчальні програми майбутніх офіцерів, які проходять професійну військову підготовку в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання; взаємодію з командирами та наставництвом; урахування стандартів НАТО (STANAG) у професійній підготовці майбутніх офіцерів НГУ; обмін досвідом з арміями країн-партнерів; інтеграцію сучасних військових технологій та підходів до командування.

Протягом останніх років спостерігається низка ключових тенденцій у розвитку системи військової освіти, серед яких варто виділити: активне впровадження бойового досвіду, набутого в умовах збройних конфліктів; системну імплементацію стандартів НАТО в освітні програми; орієнтацію на передові підходи до підготовки військових фахівців з урахуванням практик країн-партнерів. Розглянемо кожну з окреслених тенденцій більш детально.

Передусім слід зосередити увагу на інтеграції у професійну підготовку майбутніх офіцерів НГУ стандартів НАТО через ДЕЕР-програму (Defence Education Enhancement Programme), що стоїть на варті розвитку та реформування закладів професійної військової освіти, які прагнуть досягти сумісності з Альянсом. Так, запроваджується компетентнісний підхід на основі стандартів НАТО та FIER (за прикладом Національної жандармерії Франції) з акцентом на практико-орієнтоване навчання, військове лідерство та безперервний розвиток офіцерів [10, 11].

Через програму НАТО ДЕЕР відбувається реформування закладів військової освіти, впровадження новітніх методик навчання та формування ключових військових компетентностей. Зокрема, відбулося розроблення восьми орієнтовних навчальних програм, спрямованих на модернізацію системи професійної військової освіти. Ці програми охоплюють широкий спектр напрямів, зокрема розвиток оборонних інституцій, підготовку офіцерського та сержантського складу, унтер-офіцерів і військових інструкторів, а також тематичні сфери – кібербезпеку, протидію повстанському руху й тероризму, формування культури доброчесності у збройних силах [10].

Важливим у цьому контексті є посилення колаборації й з іншими країнами-партнерами, зокрема з представниками Польщі. Означене прослідковується крізь проведення спільних навчань з метою обміну досвідом щодо професійної підготовки майбутнього офіцерського особового складу.

Таблиця 1 – Законодавча та нормативна база формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів Національної гвардії України

№ пор.	Група документів	Назва документа	Рік прийняття
1	Конституційно-правова база	Конституція України [1]	1996
		Закон України «Про вищу освіту» [2]	2014
		Закон України «Про освіту» [3]	2017
		Закон України «Про національну безпеку» [4]	2018
		Закон України «Про Національну гвардію України» [5]	2014
2	Концептуальні та міжнародні документи	Концепція трансформації системи військової освіти за стандартами НАТО [8]	2023
		Стандартизація військової освіти (NATO STANAG 6001) [9]	2015 (ред. 5)
3	Нормативна база Національної гвардії України	Директива командувача Національної гвардії України «Про організацію підготовки Національної гвардії України у 2025 році» [13]	2024
		Каталог спроможностей Національної гвардії України [14]	2020
		Наказ командувача Національної гвардії України «Про затвердження Інструкції з вивчення та впровадження досвіду виконання бойових (спеціальних) завдань Національної гвардії України під час відсічі збройної агресії» [15]	2022
4	Нормативна база Міністерства внутрішніх справ України	Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 62 «Про затвердження Положення про вищі навчальні заклади МВС України» [16]	2008
		Наказ Міністерства внутрішніх справ № 69 «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах МВС України» [17]	2008
5	Нормативна база Міністерства оборони України	Наказ Міністерства оборони України № 120 «Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти» [18]	2024
		Наказ Міністерства оборони України № 85 «Про організацію та проведення курсів підвищення кваліфікації у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти і закладах фахової передвищої військової освіти у 2025 – 2026 роках» [19]	2025

Доцільно також наголосити на трансформації навчальних програм базової загальновійськової підготовки на 2024–2025 рр., у структурі якої збільшено частку годин практичної підготовки з важливих військових дисциплін, як от: «Тактична, вогнева та військово-інженерна підготовка»; «Тактична медицина»; «Військова топографія»; «Розвідувальна підготовка». Підвищено інтенсивність занять з топографії, інженерії, стрільби тощо. Важливим аспектом формування та розвитку професійних компетентностей майбутніх офіцерів НГУ є також те, що офіцери підрозділів, викладачі та інструктори 24/7 перебувають з курсантами на польових заняттях, що сприяє згуртованості колективу, адже є змішані групи, де на майбутніх офіцерів навчаються цивільна молодь і військові, які вже мають бойовий досвід.

До того ж із жовтня 2024 р. збільшився до 2 місяців час навчального навантаження, відведений на базову загальновійську підготовку. До програми внесено такі теми, як безпілотники, радіоелектронна боротьба, кіберзахист, а також патріотичне виховання.

Разом з цим з метою уніфікації рівня компетентностей по всій структурі Національної гвардії України та відповідності стандартам НАТО здійснюється робота щодо оновлення професійних

стандартів з ключових військових спеціальностей: снайпер, бойовий медик, механік-водій, БТР-оператор, контролер об'єктів, висотник, інструктор з фізичної підготовки, тощо.

В умовах сьогодення важливого значення у контексті концепції формування та розвитку професійних компетентностей майбутніх офіцерів НГУ набуває застосування різних форм проведення навчальних занять:

1) *традиційні форми навчання*: лекції, практичні заняття, семінари, самостійна робота, консультації, навчальна практика, наукові гуртки;

2) *військово-професійна підготовка*: тактико-спеціальні заняття, військові навчання (зокрема з бойовою стрільбою), військові змагання, розроблення тактичних епізодів, спільні міжвідомчі навчання з підрозділами ЗСУ, ДПСУ, ДСНС, НПУ;

3) *аналітико-інтерактивні методи*: аналіз бойових кейсів (case studies) на основі реальних подій в АТО/ООС/2022–2025 рр.; SWOT-аналіз; робота в малих групах (team-based learning, battle staff teams); тактичні фільми та відеоаналіз бойових дій.

Є й такі форми навчання:

– *технологічні форми та діджитал-інструменти*: використання військових симуляторів та віртуальних тренажерів (VR/AR-технології); онлайн-курси та платформи самонавчання (Moodle, MIMIO, платформи ЗВО МВС);

– *освітній обмін та прикладне навчання*: екскурсії до військових частин та музеїв військової техніки; обмін досвідом з курсантами та викладачами закордонних академій у межах міжнародних навчальних програм; участь у міжнародних освітніх програмах і тренінгах.

Наведені форми проведення навчальних занять у контексті професійної підготовки майбутніх офіцерів НГУ значно поліпшують мотивацію, критичне мислення, стійкість, толерантність та навички прийняття рішень.

У межах професійної підготовки майбутніх офіцерів НГУ розроблено спеціалізовані освітні моделі, орієнтовані на формування готовності до дій в умовах радіоактивних, хімічних, біологічних загроз та CBRN-ризиків (chemical, biological, radiological, nuclear). Такі моделі поєднують у собі поглиблену фізичну підготовку, розвиток спеціалізованих тактичних навичок та оволодіння алгоритмами реагування в умовах використання зброї масового ураження або техногенних катастроф.

Особливий акцент робиться на: уміння діяти в умовах забруднення місцевості; організацію захисту особового складу; проведення евакуації, деконтамінації, медико-санітарного супроводу; застосування засобів індивідуального та колективного захисту; командне управління у складних середовищах.

Урахування компонентів CBRN-підготовки в освітньому процесі є відповіддю на актуальні загрози гібридного характеру і сприяє формуванню адаптивності, професійної стійкості та готовності до дій у критичних умовах, що, зі свого боку, є ключовими елементами сучасної професійної компетентності офіцерів НГУ.

Оскільки документ «Стандартизація військової освіти» (NATO STANAG 6001) [9] встановлює вимоги до рівнів володіння іноземною мовою військовослужбовців та забезпечує стандартизацію оцінювання цих навичок, упроваджуються дистанційні курси з іноземних мов, цифрової педагогіки та формування мовної спроможності для ефективної взаємодії з партнерами НАТО/ЄС. Це необхідно для забезпечення можливості спілкування українських військовослужбовців з їхніми міжнародними колегами у військовому середовищі, що вимагає належного рівня знань іноземної мови від майбутніх офіцерів НГУ.

Посилюється увага на інтеграції в освітній процес форм і методів, спрямованих на формування толерантності, міжкультурної поваги, етичного лідерства та психологічної стійкості, що є невіддільним складником професійної підготовки офіцера НГУ. У цьому контексті ефективним є використання когнітивно-емоційно-поведінкового підходу, який реалізується через: тренінги з розвитку емоційного інтелекту, заняття з конфлікт-менеджменту та запобігання булінгу; тематичні семінари-дискусії з проблем толерантності, прав людини, гендерної рівності; рольові ігри та моделювання морально-психологічних ситуацій; кейс-метод (розбір реальних ситуацій морального вибору в бойових умовах); інтерактивні лекції із залученням практиків (військових психологів, ветеранів, капеланів); волонтерська діяльність та участь у громадських ініціативах; міжкультурні форуми, обміни з представниками інших військових освітніх установ; арт-терапевтичні заходи (фотопроекти про людяність на війні); вправи рефлексії та самоспостереження у межах тренінгових модулів тощо.

У контексті тенденцій професійної підготовки майбутніх офіцерів НГУ в 2024 р. було запущено курс із захисту прав військовослужбовців, у межах якого навчають оформлювати довіреності, робити пожертвування, захищати підлеглих у цивільних та бойових ситуаціях. Він стосується майбутніх офіцерів НГУ, адже майбутній офіцер, особливо на тактичному рівні, виконує не лише бойові чи адміністративні функції, а й несе персональну відповідальність за правовий захист підлеглих, зобов'язаний знати основи військового та цивільного права, повинен уміти компетентно діяти в ситуаціях правового регулювання – під час несення служби, у конфліктних ситуаціях, при взаємодії з цивільними структурами, є ключовою фігурою у захисті прав військовослужбовців у бойових умовах та під час ротацій/демобілізації.

У новій військово-освітній парадигмі (особливо в системі підготовки майбутніх офіцерів НГУ) важливо, щоб курсанти отримували не лише бойову, але й управлінську підготовку, інакше офіцер не буде спроможним ефективно командувати підрозділом у складному оперативному середовищі. Так, Міноборони України розробило курси для «агентів змін» – фахівців, що здобувають навички стратегічного планування, бенчмаркінгу, реінжинірингу процесів та командної комунікації.

Підсумовуючи, варто відмітити, що згідно з Указом Президента України та положеннями «Концепції трансформації системи військової освіти відповідно до стандартів НАТО» (2023 р.) [8] до кінця 2025 р. заклади вищої військової освіти, зокрема ті, що готують майбутніх офіцерів НГУ, мають завершити ключові етапи інтеграції з освітніми, методичними та організаційними стандартами Північноатлантичного Альянсу (табл. 2).

Таблиця 2 – Інтеграція стандартів НАТО в професійну підготовку майбутніх офіцерів НГУ України

№ пор.	Напрямок інтеграції	Зміст і завдання	Очікувані результати
1	Підготовка інструкторів за стандартами НАТО	Сертифікація інструкторів за натівськими програмами. Навчання у багатонаціональних центрах (DEEP, JMTG-U). Запровадження моделі «Train the trainer»	Підготовка професійних інструкторів. Єдність методики підготовки з країнами НАТО. Посилення практичного компонента навчання
2	Упровадження тренінгових технологій	Використання симуляторів, VR/AR-тренажерів. Застосування платформ JCATS, STEEL BEASTS тощо. Фокус на командну взаємодію і аналіз дій	Підвищення ефективності підготовки. Імітація реальних бойових ситуацій. Формування навичок прийняття рішень під тиском
3	Створення психотренінгових центрів	Розроблення програм стресостійкості. Психотренінги для розвитку морально-вольових якостей. Використання STANAG 2542	Психологічна стійкість офіцерів. Зменшення бойових втрат через психологічні зриви. Формування лідерських і емоційних компетентностей
4	Уніфікація спеціальної тактичної підготовки	Гармонізація підготовки снайперів, артилеристів, саперів тощо. Упровадження оцінки боєготовності за стандартами НАТО. Навчання в умовах гібридної війни	Сумісність з арміями НАТО. Підвищення рівня тактичної мобільності та ефективності. Стандартизовані бойові дії
5	Мовна підготовка (англійська за STANAG 6001)	Інтенсивне навчання англійської мови. Сертифікація за STANAG 6001. Мовні лабораторії, участь у міжнародних програмах	Мовна готовність до участі в місіях НАТО. Можливість проходження закордонного навчання. Комунікація у багатонаціональних підрозділах

Реалізація цього процесу дасть можливість не лише підвищити якість підготовки офіцерів, а й забезпечити взаємосумісність підрозділів Національної гвардії України зі збройними силами країн-членів НАТО, що є визначальним чинником ефективної участі у спільних операціях з підтримання миру та безпеки, навчаннях (стажуваннях), обміні досвідом тощо.

Отже, досягнення цього етапу до кінця 2025 р. має стати пріоритетним завданням для вищих військових навчальних закладів у контексті трансформації системи військової освіти України в сучасних умовах.

Висновки

Концепція формування та розвитку професійних компетентностей майбутніх офіцерів Національної гвардії України ґрунтується на поєднанні цілісного комплексу наукових підходів, що забезпечують її системність, адаптивність та практичну ефективність. Кожен із підходів знаходить своє реальне втілення через конкретні форми, методи й організаційні рішення у професійній військовій освіті, а саме: *системний* [модернізація загальновійськової підготовки (збільшення годин, CBRN); впровадження цифрових технологій (VR/AR, Moodle, MIMIO); присутність викладачів у полі; поєднання бойового й цивільного досвіду; уніфікація стандартів у структурі Національної гвардії України]; *компетентнісний* [стандарти НАТО (STANAG, DEEP, FIER); розроблення нових військово-спеціальних програм; курси цифрової педагогіки, права, мови; практичні навички – стрільба, тактика, топографія; розвиток стратегічного мислення, бенчмаркінгу]; *особистісно орієнтований* (тренінги з емоційного інтелекту, самоспостереження; наставництво, робота в змішаних групах; міжкультурні форуми, обміни, арт-терапія; індивідуальні освітні траєкторії через Moodle).

Діяльнісний підхід знаходить своє відображення крізь: військові навчання з бойовою стрільбою; командно-штабні, ситуативні тренінги; case studies з бойового досвіду (АТО/ООС/війна 2022–2025); підготовку до управління у критичних ситуаціях. *Середовищний підхід* втілюється через польові заняття у реальному часі (24/7); патріотичне виховання, військові традиції; навчання у бойових умовах; військова субкультура, спільні навчання з іншими силовими структурами. *Аксіологічний підхід* знаходить підтвердження в контексті реалізації комплексу заходів (семінари, тренінги, курси), що спрямовані на захист прав людини й громадянина, моральний вибір; формування офіцерської честі, гідності, патріотизму; захист прав військових та правову обізнаність, а також участь у гуманітарних / волонтерських місіях. *Інтегративний підхід* втілюється через програму НАТО DEEP як інтегратор підходів, комплексну реформу ЗВО до 2025, змішані моделі навчання – поєднання теорії, практики, цінностей, цифрових інструментів.

Подальші наукові розвідки полягають у розробленні адаптивної моделі професійної підготовки майбутніх офіцерів Національної гвардії України з урахуванням новітніх бойових викликів та стандартів НАТО, особливо в умовах сучасної високотехнологічної та багатовимірної війни.

Перелік джерел посилання

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 7.05.2025).
2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 7.05.2025).
3. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 6.05.2025).
4. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 6.05.2025).
5. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18> (дата звернення: 7.05.2025).
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 14.09.2020 р. № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 7.05.2025).
7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України» : Указ Президента України від 25.03.2021 р. № 121/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text> (7.05.2025).

8. Концепція трансформації системи військової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 р. № 1490. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1490-2022-p#top> (дата звернення: 7.05.2025).
9. STANAG 6001: Language proficiency levels. Стандартизація військової освіти (NATO STANAG 6001). NATO Standardization Office. [Чинний від 2016]. Вид. офіц. URL: <https://nso.nato.int> (дата звернення: 7.05.2025).
10. Defence Education Enhancement Programme (DEEP). NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_139182.htm (Accessed: 7.05.2025).
11. FIEP – International Association of Gendarmeries and Police Forces with Military Status. URL: <https://www.fiep.org/about-fiep/the-association/> (Accessed: 7.05.2025).
12. Перехід на стандарти НАТО Національної гвардії України. URL: <https://ukrainetonato.com.ua/standarty-nato/perekhid-na-standarty-nato-natsionalnoi-hvardii-ukrainy-2/> (дата звернення: 7.05.2025).
13. Про організацію підготовки Національної гвардії України у 2025 році : Директива командувача Національної гвардії України від 21.11.2024 р. № 300. 62 с.
14. Каталог спроможностей Національної гвардії України : затв. командувачем Національної гвардії України 20.01.2020 р. 222 с.
15. Про затвердження Інструкції з вивчення та впровадження досвіду виконання бойових (спеціальних) завдань Національної гвардії України під час відсічі збройної агресії : наказ командувача Національної гвардії України від 10.11.2022 р. № 390. 19 с.
16. Про затвердження Положення про вищі навчальні заклади МВС України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14.02.2008 р. № 62. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0193-08#Text> (дата звернення: 5.05.2025).
17. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах МВС України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14.02.2008 р. № 69. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0069320-08#Text> (дата звернення: 5.05.2025).
18. Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти : наказ Міністерства оборони України від 15.02.2024 р. № 120. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0453-24#Text> (дата звернення: 5.05.2025).
19. Про організацію та проведення курсів підвищення кваліфікації у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти і закладах фахової передвищої військової освіти у 2025 – 2026 роках : наказ Міністерства оборони України від 06.02.2025 р. № 85. URL: <https://www.mil.gov.ua> (дата звернення: 5.05.2025).
20. Медвідь М. М., Мартинюк А. В., Ктіторов М. О. Методика формування варіанта сценарію розвитку вищого військового навчального закладу. *Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України*. 2024. № 2. С. 7–15.
21. Врахування тенденцій воєнної політики України в організації освітнього процесу вищого військового навчального закладу / М. М. Медвідь та ін. *Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки*. 2022. Вип. 4. С. 29–37.
22. Ктіторов М. О., Пугач А. В. Формування і розвиток професійних компетентностей майбутніх офіцерів НГУ: досвід країн-партнерів НАТО і FIEP для України. *Наукові записки. Педагогічні науки*. 2024. Вип. 215. С. 196–202.
23. Ктіторов М. Організаційно-методичні аспекти формування та розвитку професійних компетентностей майбутніх офіцерів НГУ в умовах воєнного стану. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2020. № 51. С. 30–38. DOI: <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-51-04>.
24. Плаксін А. Змістові аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців НГУ в умовах повномасштабної війни. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 61. С. 102–105.
25. Плаксін А. Методологічні засади професійної підготовки фахівців галузі національної безпеки у вищих військових закладах України. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 29. С. 76–79.
26. Семенов Л., Турський О. Обґрунтування необхідності здійснення досліджень щодо формування здатності майбутніх офіцерів здійснювати інженерне забезпечення підрозділу НГУ. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 6 (12). С. 600–609.

M. Ktitorov

**CONCEPT OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCIES
OF FUTURE OFFICERS OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE**

The article presents the concept of formation and development of professional competencies of future officers of the National Guard of Ukraine in the context of transformation of military education in accordance with NATO standards. The essence of the concept of "professional competence of future officers of the National Guard of Ukraine" as a holistic qualitative characteristic that covers both personal and professional components is substantiated. The author analyzes the legal framework and outlines the practical principles of implementing the concept, taking into account international and combat experience.

Current trends in the professional training of future officers of the National Guard of Ukraine are outlined, including: active implementation of combat experience gained in armed conflicts; systematic implementation of NATO standards in educational programs; focus on advanced approaches to the training of military specialists, taking into account the practices of partner countries. The article analyzes certain forms of training in the context of professional training of future officers of the National Guard of Ukraine, which significantly improve motivation, critical thinking, resilience, tolerance and decision-making skills: traditional forms of education; military professional training; analytical and interactive methods; technological forms and digital tools; educational exchange and applied learning.

Particular attention is paid to the integration of NATO standards into the professional training of future officers of the National Guard of Ukraine of Ukraine in the following priority areas: training of instructors according to NATO standards; introduction of training technologies; creation of psycho-training centers; unification of special tactical training; language training (English according to STANAG 6001).

The author identifies the scientific approaches that formed the basis of the concept of formation and development of professional competencies of future officers of the National Guard of Ukraine, which is based on a combination of a holistic set of scientific approaches that ensure its consistency, adaptability and practical effectiveness: systemic, competence-based, personality-oriented, activity-based, environmental, axiological, integrative. Each of the approaches identified by the author finds its real embodiment through specific forms, methods and organizational solutions in professional military education.

Keywords: concept, future officers, NATO, National Guard of Ukraine, professional training.

Кті́торов Максим Олександрович – кандидат юридичних наук, старший дослідник, заступник начальника Київського інституту НГУ з наукової роботи, Київський інститут Національної гвардії України

<http://orcid.org/0000-0001-6301-7481>